

Pr. Alexandru Torik

SELAFIILA

Redactor: Laura Mândrilă

Traducere după originalul în limba rusă: Торик Александр, протоиерей,
Селафила, Повесть, Editura Flavian Press, Moscova, 2012.

© Alexandr Torik

© Editura Sophia, pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TORIK, ALEXANDRU

Selafiila / pr. Alexandru Torik; trad. din lb. rusă, pref. și note:

Elena Dulgheru – București: Editura Sophia, 2021

ISBN 978-973-136-822-1

I. Dulgheru, Elena (trad. ; pref. ; note)

Traducere din limba rusă, prefață și note
Elena Dulgheru

editura
Sophia

București

familie, care nu le lasă timp pentru trăirea duhovnicească: exemplul protagonistei, care visa de mică la viața călugărească, dar a fost obligată, prin Pronia dumnezeiască, să se mărite și să-și crească pruncii în anii cei mai sumbri ai secolului, exemplul ei de dăruire smerită față de Dumnezeu, de ascultare față de voia Sa, exemplul vieții ei launtrice de rugăciune neîntrerupte, arată, fără putință de tăgadă, că nu există piedici pământești în calea unirii sufletului cu Dumnezeu, în afară de refuzul sau de nepăsarea personală!

De asemeni, cartea cuprinde multe învățături ale unor asceți, vestiți sau mai puțin cunoscuți, din secolul al XX-lea, care sunt deosebit de valoroase pentru începătorii de azi în viața călugărească, prin faptul că aparțin unei perioade apropiate lor, prin claritatea și simplitatea expunerii.

Iar una dintre ideile principale ale autorului, întrupate în această carte, este a arăta acele înălțimi ale duhului, greu de închipuit pentru mintea omenească, la care frontierele dintre spațiul material și cel spiritual se topesc și nevoitorul ajunge, rămânând în trupul său material, să se unească cu lumea Veșniciei.

Înălțimea darurilor dumnezeiești, nevoințele și durerile pe care le înfruntă eroina principală arată, cum nu se poate mai clar, „cât de înguste sunt porțile și cât de strâmtă este calea” și în ce măsură „ochiul nu vede, urechea nu aude și mintea nu e în stare a pricepe” ce le-a pregătit Dumnezeu celor ce Îl iubesc.

11 februarie 2016,
 Editura Flavian-Press

PROLOG

Pe o mică terasă de munte din fața intrării în biserica Schimbării la Față, împrejmuțată de un zid scund de vânturile puternice dinspre miazănoapte și apus, chiar lângă ușa bisericii, în negura de dinaintea ivirii zorilor, se deslușeau două siluete femeiești.

Una dintre ele, înaltă, impunătoare, cu o ținută maiestuoasă și smerită în același timp, era acoperită din cap până în picioare cu un veșmânt moale, în falduri, de culoare maroniu-vișinie. Cealaltă, scundă și gârbovă, sprijinită într-un baston strunjit cu finețe, era înfosită într-o schimă brodată cu fir alb și purta un cuculion cu capișon înalt.

– În curând va sosi părintele Hristofor, urcă deja spre noi de la Panaghia. Așteaptă-l aici în biserică! Spune-i că ți-am dat binecuvântare să vizitezi Lăcașul meu și să stai de vorbă cu părinții ori de câte ori o să ai nevoie – spuse Femeia Înaltă cu voce duioasă și profundă. Acum mă despărț de tine, sunt așteptată la chilia Sfântului Ioan Teologul, au acolo trebuință de ajutorul meu.

– Îți mulțumesc, Măicuță – schimnica gârbovită făcu o metanie mare –, blagoslovește-o pe nevrednica roaba Ta!

– Harul Fiului meu și al meu să fie cu tine!

După câțeva vreme, ușa de scânduri a bisericii Schimbării la Față scârțâi și un călugăr bătrân, înalt și greoi, res-

pirând anevoios, intră în bisericuță. Adâncit în strana de lemn din dreapta, cea mai apropiată de altar, el zări un cuculion schimnicesc aplecat chiar deasupra scaunului.

- Bine te-am găsit, maică Selafila!
- *Evloghite!* Binecuvântați¹, părinte Hristofor!
- *O Kyrios!* Domnul să te binecuvânteze!

Mai jos, asemeni unui deget îngust, îndreptat dinspre nord către sud-vest, se întindea Athosul, înveșmântat în desișul verde.

¹ În original traducerea salutului grecesc este între paranteze; pentru oralitatea frazei, am introdus traducerea în text, ca sinonim.

CAPITOLUL 1

Maica Selafila, mijind ochii, privi în jurul ei. Cu privirea tulbure și încetoșată, ce părea trecută printr-o sticlă nespălată de multă vreme, ea dădu roată contururilor paraclisului starețului Antim de la catul al doilea al casei egumenului, într-o chilie lăturalnică în care era al patrulea an de când maica viețuia.

În această bisericuță de casă, semănând mai mult cu o capelă, ea își petrecea cea mai mare parte a timpului rămas după rugăciunile de la slujbele schitului, după discuțiile cu vizitatorii și după o foarte scurtă odihnă.

Maica Selafila intrase în cel de-al o sută doilea an al vieții sale. Aprecie din ochi, după obicei, boarea de lumină a flăcăruiei lumânării din sfeșnic: era încă înaltă, ceea ce însemna că până la începerea Miezonopticii din biserică mare a schitului mai rămânea cel puțin o oră și jumătate. Maica Selafila își închise din nou îngreunatele-i pleoape. Buzele i se mișcau ușor, șoptind rugăciunea: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătoasa!”

Pe neașteptate, în fața ochilor bătrânei călugărițe prinse viață, cu claritate cinematografică, tabloul îndepărtatei ei copilării:

Fragila fetiță Mașenka, de patru anișori, șade în brațele tatălui ei, cu piciorușele neputincioase, paralizate din

naștere, atârându-i în opincuțele netăbăcite de colb, îmbrățișând grumazul bronzat și puternic al tatălui ei, grumaz pe care greul jug al muncilor țărănești, al grijilor și al tulburărilor nu a reușit să îl îndoiaie.

Tatăl o poartă pe poteca îngustă care șerpuiește printre ogoarele pârguite de grâu, strângând ocrotitor la piept trupșorul firav și bolnăvicios al fetei și șoptindu-i încetșor la ureche ceva duios, blând și liniștitor. Mașa se simte bine în brațele puternice ale tatălui ei, este în pace și siguranță.

Poteca străbate printr-o cotitură un crâng rar de mes-teceni și, în fața ochilor uluiți, larg deschiși ai fetei, se deschide dintr-odată imensitatea necuprinsă a unei po-ieni înflorite, inundate de soare, în mijlocul căreia scân-teiază albul imaculat al turnurilor și zidurilor unui oraș nemaivăzut, ca de basm, cu cupole de biserici aurii strălu-citoare și o clopotniță semeață ca o lumânare.

– Tătucule, tătucule! – balmăji copilașul. Tătucule, ce oraș minunat! Tătucule, acesta e Raiul?

– Este casa Măicuței Domnului, bucuria mea! Este mănăstirea închinată icoanei Măicuței Domnului din Ka-zan, aici locuiește mătușa și nașa ta, maica Epifania!

– Tătucule, tătucule! Ce frumos este aici! Vreau și eu să locuiesc aici, la Măicuța Domnului, vreau și eu să mă fac călugăriță, cred că le este atât de bine aici, cu Măicuța Domnului!

– Domnul știe, copila mea!

Tatăl o sărută pe obraz cu buzele lui aspre, arse de vânt.

– Poate că te vei face cândva călugăriță, poate că vei locui în casa Maicii noastre, a Împărătesei cerești...

– Vreau foarte-foarte mult asta, tătucule!

Cadrul amintirii parcă se rupse, se derulă și în fața ochilor schimonahiei Selafiila apărură interiorul unei bise-

rici uriașe, luminoase, pline de arome de ceară, de tămâ-ie și flori și de încă o mireasmă foarte fină și delicată. O mulțime de popor umplea toată biserica, undeva în față un arhidiacon rostea limpede o ectenie, iar din balconul peretelui de apus răzbăteau vocile angelice ale corului de călugărițe. Masivă și durdulie, monahia Epifania, mătușa Mașei, o așeză cu grijă pe fetiță pe o băncuță joasă de lemn, de lângă cutia milei, chiar în fața icoanei făcătoare de mi-nuni a Maicii Domnului, odorul multcinstit al lăcașului.

– Roagă-te Măicuței Domnului, scumpa mea! Roag-o să-ți vindece piciorușele bolnăvioare!

Și monahia, cu palma ei moale și caldă, o mângâie pe fragila ei nepoțică pe creștetul bălai.

Mașenka își aținti privirea cercetătoare la strălucirea curată a veșmântului icoanei făcătoare de minuni. Chi-pul Maicii Domnului, care privea din ferecătura acoperi-tă cu pietre prețioase, strălucea de bunătate și de o undă de tristețe. Pe genunchii ei, stătea în picioare un Băiețel frumos, serios, de asemeni îmbrăcat în haine de preț, cu un nimb luminos în jurul capului, și părea că privirea Îi era ațintită exact spre fetiță. Mașenka se sfiu puțin și își acoperi ochișorii.

– Fetițo! Vrei, probabil, să-i ceri ceva Mamei Mele? – auzi Mașa deodată, chiar deasupra urechii, o voce domoa-lă copilărească.

Deschise ochii și întoarse capul în direcția Celui Care îi vorbea. În fața ei stătea Băiețelul frumos și serios, îmbră-cat în haine scumpe.

– Nu te teme, cere-i! Ea este foarte bună și îți va împli-ni tot ce ai să-i ceri!

– Pot să îi cer să mă fac călugăriță și să viețuiesc în această sfântă mănăstire? – Îl întrebă Mașenka cu sfială.

– Poți. Dar trebuie să te duci singură la ea și să o rogi asta.

– Dar eu nu pot să merg singură! Nu-mi pot mișca picioarele.

– Te voi ajuta Eu! Ia-Mă de mână și ridică-te de pe buret!

El îi întinse palma Sa luminoasă de copil, în mijlocul căreia se vedea o rană cu sânge abia uscat.

– Ține-te de Mine și mergi încetșor! Cu Mine o să ajungi în siguranță!

Mașenka apucă cu atenție palma întinsă, se sprijini de ea și se ridică încet-încet de pe scaun. Picioarele îi tremurau, dar reușeau să îi susțină trupul cel ușurel și bolnăvicios. Ea făcu cu grijă un pas micuț, apoi altul. Palma caldă și fermă a frumosului Băiat o sprijinea cu încredere. Prinzând curaj, fetița mai făcu, cu grijă, câțiva pași mici și timizi și simți că picioarele parcă i se umpleau de un fel de putere elastică, pulsatilă. Ea privi spre fața frumosului Băiat Care zâmbea.

– Acum încearcă și singură! – îi spuse El fetiței, retrăgându-și mâna. O să reușești, străduiește-te! Eu voi fi mereu alături de tine, vei putea oricând să te sprijini de Mine și nu te voi lăsa să cazi!

Privirea Lui izvora bunătate și încredere și Mașenka Îl crezu. Și, acum singură și nesprijinită, începu să se apropie de chipul strălucitor al Maicii Domnului, tot mai încrezător, cu picioarele care se întăreau văzând cu ochii.

Mașa mergea, fără să observe cum credincioșii îi făceau loc printre ei, exclamând și crucindu-se, și cum un rumur de uimire începu să se rostogolească în valuri prin biserică.

– O minune! O minune! O paralică s-a vindecat!

Își amintea cum vocea arhidiaconului care rostea ectenia se întrerupsese deodată, cum toți preoții ieșiră din altar, muți de uimire, ca să privească, împreună cu monahii care părăsiseră stranele, pe copilița care pășea încetșor spre icoană.

Iar Mașenka nu vedea în fața ei nimic altceva decât chipul strălucind de iubire nepământească al Preacuratei Fecioare și șoptea cu buzele ei subțiri, de copil:

– Măicuța Domnului! Ajută-mă! Fă-mă și pe mine măicuță, vreau să fiu și eu ca mătușica și nașa mea. Vreau să viețuiesc în frumoasa ta mănăstire. Vreau să te văd și să fiu mereu împreună cu tine!

Fetița se apropie de icoană până se lipi de ea, se apucă cu mânuțele de balustrada subțire de bronz, se întinse și sărută marginea de jos a veșmântului prețios al chipului făcător de minuni, nimerind chiar peste cotul Preasfintei Fecioare. Cotul argintat era cald și înmiresmat.

Mașenka își ridică ochii spre chipul Maicii Domnului și-i întâlni privirea. Privirea Maicii Domnului izvora blândețe și duioșie. Mașenka înțelese, cu un simț pe care nu-l cunoscuse până atunci, că fusese auzită și că rugămintea i se va îndeplini.

Simțindu-se deodată obosită, fetița se lăsă în jos, se așeză pe treapta de lemn de sub icoană și abia acum băgă de seamă că era privită, într-o tăcere evlavioasă, de tot poporul binecredincios din biserică.

– Băiatul – se scutură ea deodată –, unde este Băiatul cel frumos?

Și, ațintindu-și din nou privirea către icoană, Îl văzu pe Băiatul cel frumos și serios, stând pe genunchii Mamei Sale și întinzându-și către oameni palmele desfăcute de copil, cu sângele abia zvântându-se pe răni.